

Nowe dyrektywy. Kierunki zmian w zamówieniach publicznych

Uproszczenie procedur, wprowadzenie bardziej elastycznych rozwiązań – nowela Prawa o zamówieniach publicznych wprowadziła korzystne modyfikacje.

Publikujemy opracowanie Mariusza Kuźmy, eksperta w tematyce zamówień publicznych. Kierunki zmian w zamówieniach publicznych w związku z implementacją „nowych” dyrektyw w zakresie zamówień publicznych – nowelizacja 2016 r.

Rok 2016 okazał się niezwykle ważny dla zamówień publicznych w Polsce. Z jednej strony stanowi zwieńczenie prac nad projektem nowelizacji Prawa zamówień publicznych, z drugiej zapoczątkował okres dalszych dyskusji oraz działań zmierzających do wprowadzenia w życie nowej, kompleksowo regulującej system zamówień publicznych ustawy - Prawo zamówień publicznych.

Nowelizacja wprowadziła szereg istotnych przemian w ustawie, a w tym zasadach i sposobie prowadzenia postępowania o zamówienie publiczne zarówno dla zamawiających jak i wykonawców.

Ustawę o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw Sejm RP uchwalił w dniu 13 maja 2016 r. W dniu 22 czerwca 2016 r. podczas 21. posiedzenia Sejm rozpatrzył poprawki Senatu do ustawy o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 366). Obecnie oczekuje ona na podpis Prezydenta RP oraz publikację.

Strony postępowania o zamówienie publiczne czeka okres wytężonej pracy związanej z przystosowaniem swoich instytucji do nowego reżimu przetargowego, w szczególności, że okres wejścia w życie nowelizacji został rozłożony w czasie. Pierwsze przepisy wchodzi w życie 14 dni po dniu publikacji ustawy, ostatnie 18 października 2018 r.

Potrzeba zmiany Prawa zamówień publicznych spowodowana była wejściem w życie nowych dyrektyw kompleksowo regulujących zamówienia publiczne w Unii Europejskiej. Są nimi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady:

- 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 65),
- 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 243).

Przepisy obu dyrektyw muszą być zaimplementowane do porządków prawnych krajów UE, a zatem także Polski. Trwający obecnie proces legislacyjny powinien zakończyć się wejściem w życie nowego prawa z dniem 18 kwietnia 2016 r.

W nowelizacji Prawa zamówień publicznych zostało zmodyfikowanych, bądź uregulowanych na nowo, szereg obecnie istniejących już instytucji. Pomimo, co do zasady, niezmiennego

układu ustawy, pojawiły się rozwiązania nie do końca jednoznaczne i łatwe w swej interpretacji.

Tak jak nowe dyrektywy ustawa ma za zadanie, oprócz stworzenia mechanizmów umożliwiających najbardziej efektywne wykorzystanie środków publicznych, także poprawę dotychczasowych regulacji oraz umożliwienie wykorzystania zamówień publicznych jako środka do realizacji przez państwo określonych celów i polityk (innowacyjność, walka z wykluczeniem społecznym, ochrona środowiska itp.). Konieczne jest przy tym zapewnienie warunków do ich skutecznego, przejrzystego i konkurencyjnego wydatkowania.

Ustawa wprowadziła zatem sprzyjające w założeniu poprawie sprawnego udzielenia zamówień publicznych modyfikacje, tj.:

- uproszczenie procedur, co ma być korzyścią dla uczestników procesu m.in. poprzez zmniejszenie obowiązków formalnych na etapie ubiegania się o udzielenie zamówienia poprzez przedstawianie przez wykonawców jedynie oświadczenia o spełnianiu warunków, powyżej progów UE w postaci jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia; obowiązek złożenia dokumentów będzie dotyczył przede wszystkim wykonawcy, którego oferta została uznana za najkorzystniejszą, czy też lepsze wykorzystanie negocjacji jako sposobu doprecyzowania warunków umów z wykonawcami,

- zapewnienia lepszego dostępu do rynku małym i średnim przedsiębiorcom,
- promowanie realnego wykorzystywania pozaekonomicznych celów zamówień publicznych takich jak ochrona środowiska, integracja społeczna czy wspieranie innowacyjności, głównie poprzez wybór oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, czy wprowadzenie nowej procedury – ustanowienia partnerstwa innowacyjnego,
- rozszerzenie możliwości zastrzeżenia przez zamawiającego osobistego wykonania kluczowych części zamówienia lub prac związanych z rozmieszczeniem i instalacją, w ramach zamówienia na dostawy, co ma spowodować ograniczenie negatywnego zjawiska nadużywania podwykonawstwa,
- promowanie zatrudnienia w oparciu o umowę o pracę oraz osób marginalizowanych,
- wprowadzenie bardziej elastycznych rozwiązań w zakresie modyfikacji umów o zamówienia publiczne oraz umożliwiających ich rozwiązywanie;
- uproszczenia procedur przy udzielaniu zamówień społecznych oraz niektórych innych usług np. prawnych, hotelarskich, gastronomicznych, kulturalnych, zdrowotnych itp.

Jak poradził sobie z wdrożeniem nowych dyrektyw rząd i parlament Polski?

Odpowiedź na to pytanie poznamy wkrótce i będzie mieć ona szczególne znaczenie dla podmiotów realizujących przepisy poprzez udzielanie zamówień publicznych, w szczególności współfinansowanych ze środków UE na lata 2014 - 2020.

Przygotowanie zmiany istniejącego prawa jest zgodne z oczekiwaniami zarówno zamawiających, jak i wykonawców ubiegających się o zamówienia publiczne, a także ekspertów.

Wejście w życie nowelizacji Prawa zamówień publicznych będzie miało też wpływ oraz istotne znaczenie z punktu widzenia możliwych do popełnienia błędów w procesie udzielania zamówień publicznych oraz odpowiedzialności zamawiającego.

Konieczne są zatem zakrojone na szeroką skalę działania szkoleniowe, w szczególności realizowane w duchu ustawy - szybko i skutecznie realizowane przy wykorzystaniu promowanych przez nowelizację środków komunikacji elektronicznej.

Mariusz Kuźma

Mariusz Kuźma – prawnik, autor kilkudziesięciu publikacji, zwłaszcza z zakresu zamówień publicznych, oraz kilku książek z tego zakresu wydanych przez renomowane wydawnictwa. Twórca szkoleń e-learnigowych i webcastowych.